

**ГАДААДЫН ИРГЭН, ХАРЬАТЫН ГАЗРААС  
2020 ОНЫ 01 ДҮГЭЭР САРД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН  
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН**

2020 оны 02 дугаар сарын 05

Улаанбаатар хот

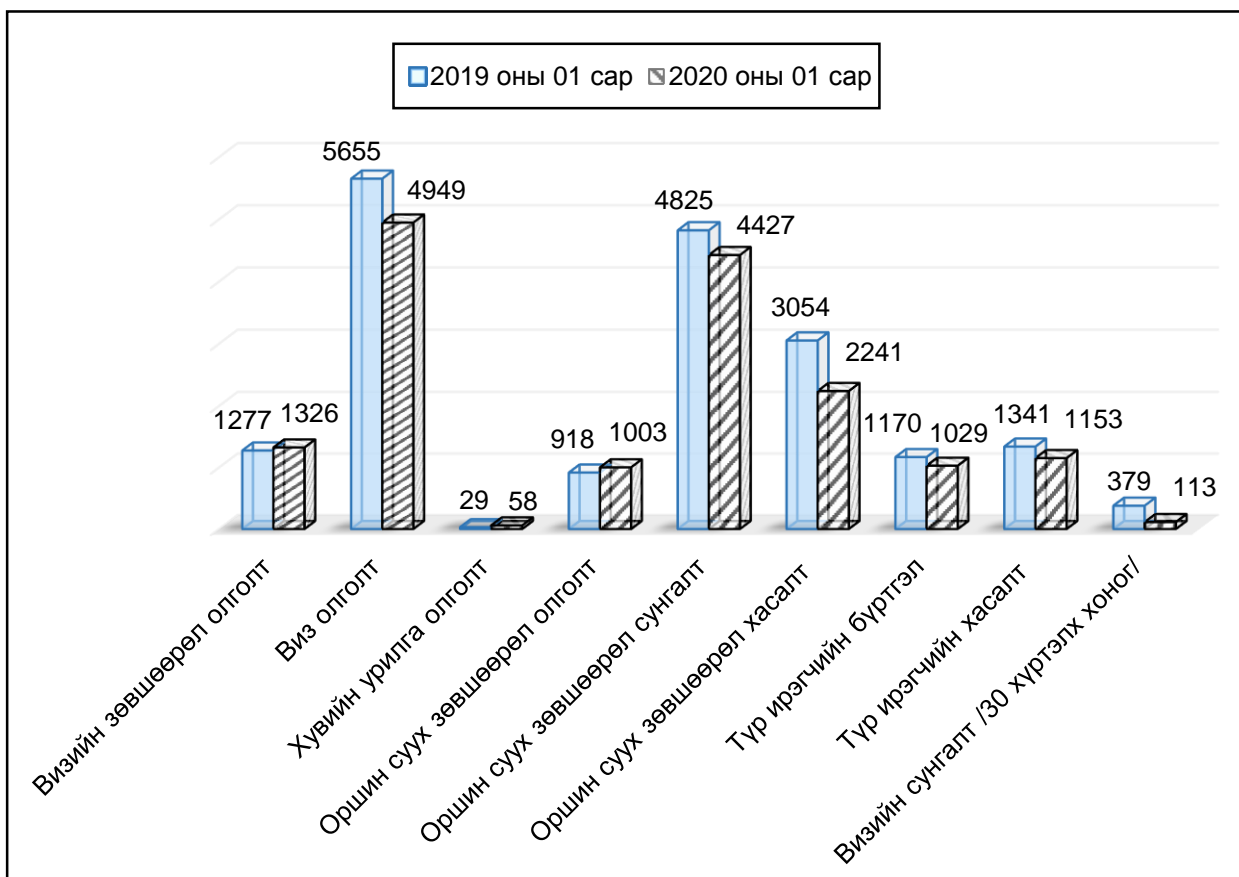
Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Гадаадын иргэн, харьяатын газар нь Төрийн албаны тухай хууль, Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай, Харьяатын тухай хууль болон холбогдох дүрэм, журам, зааврыг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон гадаадын болон өөрийн орны иргэдэд түргэн шуурхай, чирэгдэлгүй үйлчлэхэд анхаарч 2020 оны 01 дүгээр сард дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

**НЭГ. ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЛААР**

**1.1. Виз, зөвшөөрөл, харьяатын чиглэлээр:**

Тайлант хугацаанд Монгол Улсад оршин суух үнэмлэх 3887 ширхгийг шинээр хэвлэн, 1765 ширхэг үнэмлэхийн хүчинтэй хугацааг сунгаж, 150 ширхэг үнэмлэхэд хаягийн хөдөлгөөний бичилт хийн, гадаадын долоон иргэнд регистрийн дугаар олгосон байна. Үйлчилгээний танхимаар 3945 иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүсэлтийг хүлээн авч шийдвэрлэжээ.

Нийт 4656 иргэнд зөвлөгөө, мэдээлэл өгснөөс 1800-1882 дугаарын утсаар 2328, 7585-1882 дугаарын утсаар 105, 7013-3459 дугаарын утсаар 32, биечлэн 558, автомат хариулагчаар 1633 иргэнд зөвлөгөө мэдээлэл өгч ажиллалаа. Мөн гадаадын болон өөрийн орны 78 иргэнд виз, бүртгэлийн талаар цахим шуудангаар зөвлөгөө, мэдээлэл өгч ажилласан байна.



Цахим визийн зөвшөөрлийн хүрээнд олон улсын хилийн боомт дээр “J” ангиллын 21, “S” ангиллын 194, “A” ангиллын 21, “O” ангиллын 26, “B” ангиллын нэг болон хоёр удаагийн орох 47, “B” ангиллын олон удаагийн гарах-орох 167 визийн зөвшөөрөл олгож, нийт давхардсан тоогоор 388 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 741 хүсэлтийг хүлээн авч хянан, 263 аж ахуйн нэгж, байгууллагын гадаадын 476 иргэний визийн зөвшөөрлийн хүсэлтийг холбогдох хууль, журмын дагуу хянан цахимаар шийдвэрлэжээ.

Үндэсний хөгжлийн газрын дэргэдэх хөрөнгө оруулагчдад төрийн үйлчилгээ үзүүлэх нэг цэгийн үйлчилгээний төвд тус байгууллагын хоёр мэргэжилтэн ажиллаж 127 иргэнд зөвлөгөө мэдээлэл өгч, гадаадын 115 иргэнд визийн зөвшөөрөл, 123 иргэнд оршин суух зөвшөөрөл олгож, 307 иргэний оршин суух зөвшөөрлийн хугацааг сунган, 36 иргэний ангиллыг сольж, 60 иргэнд хасалт хийсэн байна. Мөн хөрөнгө оруулагчаар оршин суух зөвшөөрөлтэй 326 иргэнд зохих ангиллын виз олголоо.

2020 оны 01 дүгээр сарын дээрх тоон үзүүлэлтийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад визийн зөвшөөрөл олголт 3.8 хувиар, хувийн урилга олголт нэг дахин, оршин суух зөвшөөрөл олголт 9.3 хувиар өссөн, харин виз олголт 12.5 хувиар, оршин суух зөвшөөрөл сунгалт 8.2 хувиар, оршин суух зөвшөөрлийн хасалт 26.6 хувиар, түр ирэгчийн бүртгэл 12.1 хувиар, түр ирэгчийн хасалт 14.0 хувиар, визийн сунгалт 70.2 хувиар тус тус буурсан байна.

Иргэний харьяалал, олон улсын болон гадаад улсын төрийн бус байгууллагын чиглэлээр:

Тайлангийн хугацаанд Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн хоёр удаагийн зарлигаар 44 иргэн гадаадын зургаан улсын харьяат болохоор Монгол Улсын харьяатаас гарсан байна. Дээрх иргэдийн мэдээлэл болон Ерөнхийлөгчийн зарлигийг Гадаад харилцааны яамны Консулын газар, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Монгол Улсаас гадаад улсад суугаа Элчин сайдын яаманд хүргэх ажлыг зохион байгууллаа.

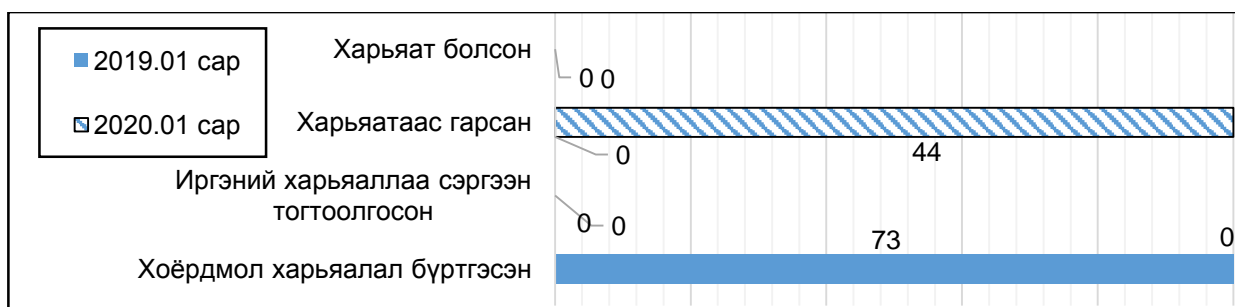
Монгол Улсын харьяат болох хүсэлт гаргасан нэг улсын гурван иргэний хүсэлтийг хүлээн авсан ба хуульд заасан шалгуурыг хангаагүй нэг иргэний хүсэлтийг буцаасан байна.

Монгол Улсын харьяатаас гарч гадаадын долоон улсын харьяат болох хүсэлт гаргасан 35 иргэний хүсэлтийг шинээр хүлээн авч, гадаадын долоон улсын харьяат болох хүсэлт гаргасан 51 иргэний хүсэлтэд холбогдох байгууллагаас санал авах ажиллагааг хийж байна. Мөн гадаадын дөрвөн улсын харьяат болох хүсэлт гаргасан 40 иргэний хүсэлтэд холбогдох байгууллагаас санал авч дүгнэлт гарган Ерөнхий сайдад танилцуулахаар Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт, таван улсын харьяат болох хүсэлт гаргасан 27 иргэний хүсэлтийг Ерөнхий сайдад танилцуулснаар Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт тус тус хүргүүлэв.

Монгол Улсын иргэний харьяаллаа сэргээн тогтоолгох хүсэлт гаргасан харьяалалгүй зургаан хүний хүсэлтийг шинээр хүлээн авч, холбогдох байгууллагаас санал авах ажиллагааг хийж байна. Монгол Улсын иргэний харьяаллаа сэргээн тогтоолгох хүсэлт гаргасан харьяалалгүй гурван хүний хүсэлтэд холбогдох

байгууллагаас санал авч дүгнэлт гарган Ерөнхий сайдад танилцуулсны дагуу Монгол Улсын Ерөнхийлөгчид өргөн барьсан.

2020 оны 01 дүгээр сарын байдлаар тус байгууллагын мэдээллийн санд хоёрдмол харьяалал үүсгэсэн 3555 иргэн бүртгэлтэй байна.



Тайлангийн хугацаанд үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулах хүсэлт гаргасан 10 олон улсын болон гадаад улсын төрийн бус байгууллагын салбар, төлөөлөгчийн газрын хүсэлтийг хүлээн авсан. Мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар олон улсын болон гадаад улсын гурван төрийн бус байгууллагын салбар, төлөөлөгчийн газрын асуудлыг хэлэлцэн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн хугацааг сунгалаа. 2020 оны 01 дүгээр сарын байдлаар тус байгууллагад бүртгэлтэй үйл ажиллагаа явуулж буй 89 төрийн бус байгууллагын салбар, төлөөлөгчийн газар байна.

Монгол Улсын харьяат хүүхэд үрчлэн авах хүсэлт гаргасан гадаад улсын нэг гэр бүлтэй байгууллагын даргын 2010 оны А/395 дугаар тушаалаар баталсан “Монгол Улсын харьяат хүүхдийг үрчлэх хүсэлт гаргасан гадаадын иргэнтэй ярилцлага хийх журам”-ын дагуу ярилцлага хийн, Мэргэжлийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлснээр Монгол Улсын харьяат нэг хүүхдийг үрчлүүлж, үрчлэгч эцэг, эхтэй үрчлэлтийн дараах хяналт тавих хоёр талт гэрээг байгуулсан. Мөн гадаадын нэг улсын гурван гэр бүлд үрчлүүлсэн гурван хүүхдийн үрчлэлтийн дараах тайланг хүлээн авч, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэлээ.

## 1.2. Хяналт шалгалт, албадан гаргах ажиллагааны чиглэлээр:

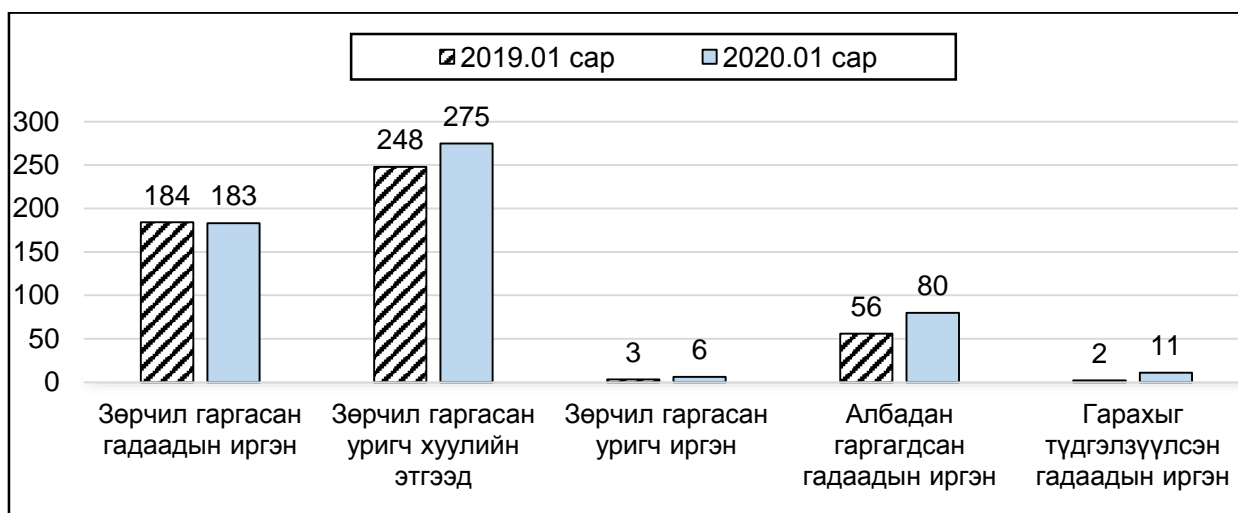
Тайлант хугацаанд Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн холбогдох заалтыг үндэслэн долоон улсын 80 иргэнийг байгууллагын даргын 23 удаагийн тушаалаар тус улсаас албадан гаргасан ба мэдээллийг холбогдох газруудад албан бичгээр хүргүүлэх ажлыг зохион байгуулав.

Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлд заасан үндэслэлээр байгууллагын даргын таван удаагийн тушаалаар гадаадын нэг улсын 11 иргэнийг Монгол Улсаас гарахыг түдгэлзүүлж, найман удаагийн тушаалаар гадаадын гурван улсын найман иргэний хилээр нэвтрэх эрхийг сэргээн ажиллалаа.

Мөн байгууллагын даргын нэг удаагийн тушаалаар гадаадын гурван улсын таван иргэний Монгол Улсад дахин оруулахгүй байх хугацааг сунгасан байна.

Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 6.6 дугаар зүйлд зааснаар 334 зөрчлийг хялбаршуулсан журмаар шалган шийдвэрлэсэн ба Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасан үндэслэлээр гадаадын нэг иргэнд гарах сануулга өгсөн.

Тайлант хугацаанд хоёр удаагийн төлөвлөгөөт, есөн удаагийн төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалтыг зохион байгуулж, нийт 65 аж ахуйн нэгж, байгууллага, гадаадын 132 иргэнийг хамруулсан. Түүнчлэн 183 гадаадын иргэн, 275 аж ахуйн нэгж, байгууллага /гадаадын 525 иргэн/, зургаан уригч иргэн /гадаадын зургаан иргэн/-д Зөрчлийн тухай хуулийн дагуу шийтгэл оногдуулж, 214,250,000 /хоёр зуун арван дөрвөн сая хоёр зуун тавин мянга/ төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүллээ.



2020 оны 01 дүгээр сарын дээрх тоон үзүүлэлтийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад зөрчил гаргасан уригч хуулийн этгээд 10.9 хувиар, зөрчил гаргасан уригч иргэн 2 дахин, албадан гаргагдсан гадаадын иргэн 42.9 хувиар, гарахыг түдгэлзүүлсэн гадаадын иргэн 5.5 дахин тус тус өссөн, харин зөрчил гаргасан гадаадын иргэн 0.5 хувиар буурсан байна.

## ХОЁР. УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТАЛААР

2.1. Тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилт, дотоод ажил, хүний нөөц, сургалт, олон нийттэй харилцах чиглэлээр:

Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэр, Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Эдийн засаг, нийгмийг 2019 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэл, Засгийн газрын 2019 оны 23 дугаар тогтоолын тус байгууллагад холбогдох арга хэмжээний хэрэгжилтийг нэгтгэн, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийснээр Даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн хэрэгжилтийг хурлын тэмдэглэлийн хамт, Засгийн газрын 2019 оны 01 дүгээр сарын 16-ны өдрийн хуралдааны 3 дугаар тэмдэглэлийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөний тус байгууллагад холбогдох арга хэмжээний 2019 оны хэрэгжилт, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2018 оны 05 дугаар зарлигаар баталсан “Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийг мэдээллээр хангах журам”-ын дагуу тус байгууллагад холбогдох хэсгийн тайлан, Эрх зүйн сургалт, сурталчилгааны чиглэлээр 2019 онд хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөний тус байгууллагад холбогдох арга хэмжээний хэрэгжилт, Үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилт, 2019 онд хүний нөөцийн чиглэлээр хийсэн ажлын тайлан, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний харьяа хууль сахиулах байгууллагуудын жендерийн нэгдсэн бодлогын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний дагуу хийсэн ажлын тайланг нэгтгэн албан бичгээр Хууль зүй,

дотоод хэргийн яаманд, Засгийн газрын 2017 оны 270 дугаар тогтоолоор баталсан “Хүүхэд хөгжил, хамгааллын үндэсний хөтөлбөр”-ийн холбогдох арга хэмжээний хэрэгжилтийг нэгтгэн албан бичгээр Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газарт, Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны 2019 оны төлөвлөгөөний биелэлт, 2020 оны төлөвлөгөө, Хүн худалдаалахтай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр, Хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах дэд зөвлөлийн 2019 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний биелэлтийг Монгол Улсад Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөлд тус тус хүргүүлэн ажиллалаа.

Байгууллагын 2019 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нэгтгэн удирдлагын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн, албан бичгээр Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд хүргүүлэн ажилласан. Мөн байгууллагын 2020 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хавсралт болох байгууллагын 2020 оны сургалтын төлөвлөгөө, албан хаагчдын нийгмийн баталга хангах хөтөлбөрийг 2020 онд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний саналыг зохион байгуулалтын нэгжүүдээс авч нэгтгэн, удирдлагын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлснээр 2020 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдөр байгууллагын дарга баталж, Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд албан бичгээр хүргүүлсэн ба 01 дүгээр сарын 14-ний өдөр Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдаар баталсан.

Байгууллагын даргын 2019 оны А/461 дүгээр тушаалаар төрийн жинхэнэ албан хаагчийн 2019 оны ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлж, дүгнэх “Үнэлгээний баг” байгуулсны дагуу гурван удаа хуралдаж, 01 дүгээр сарын 21-22-ны өдрүүдэд төрийн захиргааны 157 албан хаагчийн ажлын гүйцэтгэл, үр дүнг үнэллээ.

Засгийн газрын 2018 оны 382 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний албан хаагчид төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдэл олгох журам”-ын дагуу төрийн үйлчилгээний 88 албан хаагчийн төрийн албанд ажилласан жилийг тогтоож, болзол хангасан 39 албан хаагчид таваас 25 хүртэл хувийн нэмэгдлийг байгууллагын даргын 2020 оны Б/04 дүгээр тушаалаар, Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар “Төрийн албан хаагчийн албан тушаалын цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай” тогтоолыг үндэслэн байгууллагын төвийн газар, хэлтсийн 95, орон нутаг дахь газар, хэлтсийн 156 албан хаагчийн албан тушаалын цалинг шинэчлэн тогтоож байгууллагын даргын 2020 оны А/11 дүгээр тушаалаар тус тус баталсан.

Байгууллагын 2020 оны сургалтын төлөвлөгөө, байгууллагын даргын 2020 оны А/14 дүгээр тушаалын дагуу 01 дүгээр сарын 20-24-ний өдрүүдэд “Удирдах албан тушаалтан, албан хаагчдын цугларалт, сургалтыг зохион байгуулсан. Цугларалт, сургалтад байгууллагын удирдлага болон төв, орон нутаг дахь газар, хэлтсийн 14 удирдах албан тушаалтан, 48 албан хаагч хамрагдлаа.

Мөн албан хаагчдын мэдээллийн цагаар “Монгол Улсын Үндсэн хуульд орсон нэмэлт, өөрчлөлт”, “Гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө үнэлэх аргачлал”, “ХАСХОМ-ийг хэрхэн мэдүүлэх”, “Төрийн албаны шинэтгэл” сэдвээр тус тус сургалт, мэдээллийг зохион байгуулж давхардсан тоогоор байгууллагын төвийн 104, онлайн хэлбэрээр орон нутаг дахь газар, хэлтсийн 78 албан хаагч тус тус хамрагдлаа.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаанд холбогдох есөн мэдээ бэлтгэн тухай бүр байгууллагын болон мэдээллийн цахим хуудас, олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр сурталчлан ажилласан.

Байгууллагын хэрэгжүүлж буй чиг үүрэг, үйл ажиллагааг олон нийтэд сурталчлах зорилгоор “MNB World” сувагтай хамтран “Гадаадын иргэн ба ёс заншил” сэдвийн хүрээнд 40 минутын танин мэдэхүйн нэвтрүүлэг бэлтгэж байна.

Мөн цаг үеийн нөхцөл байдалтай холбогдуулан гадаадын иргэдийн хил нэвтрэлттэй холбоотой асуудлаар Монголын Үндэсний Олон Нийтийн Телевизийн “Монголын Мэдээ” сувгийн “Өдрийн онцлох зочин” 20 минутын шууд ярилцлагад байгууллагын дарга Д.Мөрөн оролцлоо.

Төв болон орон нутаг дахь газарт нийт 38 өргөдөл, хоёр гомдол ирснийг хүлээн авч, бүртгэлжүүлэн харьяалах газар, хэлтэст нь шилжүүлснээс 35 өргөдөл, хоёр гомдол шийдвэрлэгдэж, гурван өргөдөл хуульд заасан хугацааны хүрээнд шийдвэрлэлтийн шатандаа байна. Хугацаа хэтэрсэн өргөдөл, гомдол байхгүй.

Байгууллагын даргын 2018 оны А/107 дугаар тушаалын хавсралтаар батлагдсан зохион байгуулалтын нэгжээс байгууллагын архивт баримт хүлээн авах хуваарийн дагуу Виз, зөвшөөрөл харьяатын газраас 2019 онд үүсэж бий болсон 639 хадгаламжийн нэгжийг хүлээн авч, байгууллагын архивын сан хөмрөгт нөхөн бүрдүүлэлтийг хийлээ.

Байгууллагын гар бөмбөг, сагсан бөмбөгийн аварга шалгаруулах тэмцээнийг төв, орон нутаг дахь нийт газар, хэлтсийн албан хаагчдын дунд зохион байгуулж спортын шилдгүүдээ тодруулан, шилжин явах цомын эзэн багаа тодруулсан.

## 2.2. Хууль, эрх зүй, гадаад харилцааны чиглэлээр:

Санхүү, эдийн засгийн сайд, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын “Гадаадын иргэн, харьяатын асуудал эрхлэх албаны тухай” 2002 оны 142/124 дүгээр хамтарсан тушаалыг хүчингүй болгуулахаар хамтарсан тушаалын төслийг боловсруулж, холбогдох материалыг Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд хүргүүлсэн.

Төрийн аудитын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуулийн төсөлд тус тус байгууллагын зүгээс тусгах саналыг боловсруулан өгсөн.

Тайлант хугацаанд таван албан тушаалтны урьдчилсан мэдүүлгийг Авлигатай тэмцэх газарт хянуулахаар хүргүүлж, шинээр томилогдсон нэг, шилжин томилогдсон гурван албан хаагчийн хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг хүлээн авч хянан баталгаажуулав.

Байгууллагын хувийн ашиг сонирхлын болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг гаргах үүрэг бүхий 176 албан хаагчийн /гаргах шаардлагатай 179/ нэрсийн жагсаалтыг Авлигатай тэмцэх газарт албан бичгээр хүргүүлсэн ба [www.meduuleg.iaac.mn](http://www.meduuleg.iaac.mn) цахим системд Хувийн ашиг сонирхлын болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг гаргах үүрэг бүхий 169 албан хаагчийн хөрөнгө орлогын мэдүүлгийг цахимаар хянан, баталгааны маягыг хүлээн авч баталгаажуулсан.

Гадаадын иргэн, харьяатын газраас Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх 2020 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулан батлав.

Авлигатай тэмцэх газраас ирүүлсэн Зөвлөмжийн дагуу баталсан “Гадаадын иргэн, харьяатын газраас Авлигатай тэмцэх газраас ирүүлсэн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр 2019 онд авч хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилт”, Авлигатай тэмцэх газраас Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд ирүүлсэн Зөвлөмжийн хэрэгжилт, тус байгууллагаас Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд 2019 онд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ, үр дүнг тодорхойлон Даргын дэргэдэх зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэн, холбогдох баримтыг хавсарган албан бичгээр тус тус Авлигатай тэмцэх газарт хүргүүлэв.

Бүгд Найрамдах Тажикистан Улсын Душанбе хот дахь Европын аюулгүй байдал, хамтын ажиллагааны байгууллагын Хилийн менежментийн коллежид зохион байгуулагдах “Хилийн менежмент аюулгүй байдлыг хангах чиг үүрэгтэй байгууллагуудын ахлах, дунд түвшний албан хаагчдын 26 дахь удаагийн сургалтад оролцох албан хаагчийн бэлтгэл ажлыг хангаж ажиллав.

Мөн Бүгд Найрамдах Солонгос Улсаас Монгол Улсад суугаа Элчин Сайдын Яамны Консул Ноён Кил Кан Мугыг Гадаадын иргэн, харьяатын газрын хүндэтгэлийн арга хэмжээнд, Гадаадын иргэн, харьяатын газар болон Үндэсний Олон Нийтийн Радио Телевиз хамтран зохион байгуулсан “Монгол Цагаан сар” нэвтрүүлэгт Америкийн Нэгдсэн Улс, Оросын Холбооны Улс, Бүгд Найрамдах Энэтхэг Улс, Бүгд Найрамдах Солонгос Улс, Бүгд Найрамдах Турк Улсаас Монгол Улсад суугаа Дипломат төлөөлөгчийн газрын найман төлөөлөгчийг урьж оролцуулах ажлыг тус тус зохион байгууллаа.

### 2.3. Мэдээллийн технологийн чиглэлээр:

Төрийн мэдээллийн “ХУР” системээс тоон гарын үсгээр баталгаажуулан мэдээлэл авах модулийг хөгжүүлэн “ХУР ПРОКСИ” программд холбож ажиллагаанд оруулав.

Тус байгууллага 2019 онд туршилтаар нийт цахим гарын үсгийн таван “e-toke” төхөөрөмжийн худалдан авалтыг хийсэн ба Үндэсний дата төвийн цахим гарын үсэг хариуцсан нэгжээс холбогдох тохиргоог хийн ирүүлснийг “windows” үйлдлийн систем дээр холбох туршилтыг хийж байна.

### 2.4. Санхүү, хөрөнгө оруулалт, хангамжийн чиглэлээр:

Гадаадын иргэн, харьяатын газрын даргын багцад Монгол Улсын Төсвийн тухай хуулийн дагуу 2020 онд 7.7 тэрбум төгрөг батлагдсан бөгөөд 01 дүгээр сард 640.5 сая төгрөгийн санхүүжилт олгогдсоноос 640.5 сая төгрөгийг зохих дүрэм, журмын дагуу анхан шатны баримтыг үндэслэн зарцуулсан.

Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хууль, Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль, Засгийн газрын 2003 оны 172 дугаар тогтоолын дагуу энэ оны 01 дүгээр сарын байдлаар 259.4 сая төгрөгийн тэмдэгтийн хураамжийн орлого, 95.4 сая төгрөгийн хүү торгуулийн орлогыг улсын төсөвт төвлөрүүллээ.

Орон нутаг дахь харьяа газруудаас 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг тайлбар, тодруулгын хамт авч нэгтгэн программд орууллаа. Мөн байгууллагын төвийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг тайлбар, тодруулгын Үндэсний аудитын газарт албан бичгээр хүргүүлсэн.

Байгууллагын даргын 2020 оны А/459 дүгээр тушаалын дагуу төв болон орон нутаг дахь газар, хэлтсийн эргэлтийн болон эргэлтийн бус хөрөнгийн тооллого хийлээ.

Мөн 2020 оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөг Хууль, зүй дотоод хэргийн сайдын 2019 оны А/223 дугаар тушаалаар баталсны дагуу [www.tender.gov.mn](http://www.tender.gov.mn), [www.shilendans.gov.mn](http://www.shilendans.gov.mn) цахим хуудаст ил тод байршууллаа. Тус төлөвлөгөөний дагуу 2020 оны байгууллагын албан хэрэгцээнд шатахуун нийлүүлэх тендерийг цахимаар зарлаж, шалгаруулсан.

## 2.5. Хяналт шинжилгээ, аудитын чиглэлээр:

Гадаадын иргэдийн бүртгэл, хяналтын 2018, 2019 оны харьцуулсан мэдээ, 2019 оны 11, 12 дугаар сарын статистик мэдээг Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд, байгууллагын 2019 оны танилцуулах тойм мэдээ, олон улсын болон гадаад улсын төрийн бус байгууллагын салбар, төлөөлөгчийн газрын 2019 оны дөрөвдүгээр улирлын танилцуулах тойм мэдээг Үндэсний аюулгүй зөвлөлийн Ажлын албанд, 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар хоёрдмол харьяалал үүсгэсэн иргэд болон Монгол Улсад оршин суугаа гадаадын иргэдийн мэдээ, Монгол Улсын харьяат болсон, иргэний харьяаллаа сэргээн тогтоосон, харьяатаас гарсан иргэдийн мэдээг Үндэсний статистикийн хороонд, байгууллагын 2019 оны танилцуулах тойм мэдээ болон 2019 оны 11, 12 дугаар сарын үйл ажиллагааны мэдээг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, Ерөнхий сайдын Ажлын албанд тус тус албан бичгээр хүргүүлсэн.

Байгууллагын 2019 оны хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилт, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт, Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн биелэлтийн хэрэгжилт, байгууллагын 2019 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө, албан хаагчдын сургалтын хөтөлбөрийг 2019 онд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийг 2019 онд хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилт, хүний нөөцийг чадавхжуулах, тогтвор суурьшилтай ажиллуулах талаар байгууллагын тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилтын биелэлт, байгууллагын ил тод байдлын шалгуур үзүүлэлтийн хэрэгжилтэд тус тус хяналт-шинжилгээ хийн үнэлгээ өгч, Даргын дэргэдэх зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлснээр Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд албан бичгээр хүргүүлэв.

Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд байгууллагын үйл ажиллагааны 2019 оны дотоод аудитын хураангуй болон дэлгэрэнгүй тайлан, 2020 онд хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг боловсруулан албан бичгээр, Үндэсний аудитын газрын 2018 оны дүгнэлт, зөвлөмжийн биелэлтийг холбогдох газруудаас авч нэгтгэн, хэрэгжилтэд хяналт тавьж, хэрэгжилтийг гарган албан бичгээр тус тус хүргүүллээ.

Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийн хүрээнд төв болон орон нутаг дахь газруудын “shilendans.gov.mn” цахим хуудсанд байршуулсан 2019 оны дөрөвдүгээр улирлын мэдээлэлд байгууллагын даргын баталсан удирдамжийг удирдлага болгон хяналт тавьж ажилласан.



## 2.6. Хилийн боомт, орон нутгийн чиглэлээр:

Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 22 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2018 оны 145 дугаар тогтоолд заасны дагуу гадаадын 13 улсын 117 иргэнийг орох чиглэлд хил нэвтрүүлэлгүй буцаасан ба зохих бичиг баримтын бүрдэл хангаагүй гадаадын нэг иргэнийг гарах чиглэлд хил нэвтрүүлэлгүй буцаасан.

2019 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн байдлаар Монгол Улсын хилээр нэвтэрч байгаа зорчигч, тээврийн хэрэгслийн бүртгэл, хяналт, мэдээллийн нэгдсэн системд бүртгэгдсэн нийт 100.001 гадаадын иргэнээс түүврийн аргаар 2000 гадаадын иргэдэд хяналт тавихад овог нэр зөрүүтэй, давхардуулж бүртгэсэн 254, Монгол Улсын хилээр гараагүй хугацаа хэтрүүлсэн 34, төрсөн он, сар, өдөр зөрүүтэй 28, харьяалах улс буруу, хоосон бүртгэсэн 12, оршин суух зөвшөөрлийн хугацаанд нас барсан нэг гадаадын иргэн байна. Эдгээр 2000 гадаадын иргэнээс 1965 иргэн нь Монголын Улсын хилээр гарсан байх ба 302 гадаадын иргэний овог, нэр, төрсөн, он, сар, өдөр, харьяалах улсыг буруу давхар бүртгэл үүсгэж бүртгэсэн байна.

“Хил хяналтын байгууллагын ажлын уялдаа холбоог хангах тухай”, “Хилийн боомтыг шилжүүлэх тухай”, “Агаарын замын боомтын асуудлаар авах арга хэмжээний тухай” Хилийн боомтын үндэсний зөвлөлийн 2019 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдрийн зөвлөмж, тогтоолын хэрэгжилтийн 2019 оны 12 дугаар сарын биелэлтийг Хууль зүй, дотоод хэргийн яаманд хүргүүлэв.

Үйл ажиллагаа явуулж буй хилийн 14 боомтод ажлын өдрийн 09:00, 16:00 цагуудад хил нэвтрэлт, онцлог нөхцөл, удирдлагын үүрэг, даалгаврын биелэлтийн талаарх мэдээг нийт 76 удаа авч, бүртгэлийн дэвтэрт хөтлөн ажиллалаа.

**ГАДААДЫН ИРГЭН, ХАРЬЯАТЫН ГАЗАР**